

Plassholder

Fram til utgangen av 2010 var «Stjør- og Verdal tingrett» noe av en juridisk morsomhet.

Men den litt finurlige skrivemåten fikk fram et poeng: De to utgjorde én tingrett til sammen. En bindestrek kan altså erstatte et ledd som også står i et ord like etter: «barne- og ungdomsalderen». Bindestreken fyller plassen til det utelatte leddet og kalles i denne funksjonen en plassholder. Som «Stjør- og Verdal tingrett» refererer også «barne- og ungdomsalderen» til ett begrep. Hvis du vil gjøre det tydelig at i din sammenheng er det to, bør du spandere full form: «Barnealderen og ungdomsalderen har hver sine sorger og gleder.» Det er klønete å si «Barne- og ungdomsalderen har hver sine sorger og gleder.»

En nokså vanlig feil er å glemme bindestreken. Hvis du skriver «tog og busstrafikk», har du skrevet «tog» og ikke «togtrafikk».

En annen vanlig feil er å la bindestreken representere et eget ord: «sosial-, emosjonell- og praktisk ferdighetstrening», «fysiske- og emosjonelle reaksjoner». Det er absolutt ikke tillatt. Ikke er det nødvendig heller.

Sett aldri mellomrom foran en bindestrek. Hvis mellomrommet er riktig, er bindestreken feil. Da skal det nemlig være tankestrek, oftest foran et innskudd i setningen: «Det er blitt ganske vanlig – påstås det – å gifte seg under vann.» Husk endelig at det skal være tankestrek etter innskuddet også.

Dag Gundersen, ordbokredaktør og professor i nordisk språkvitenskap